

Zonnepark Wehl – Financiële participatie

Bijeenkomst 24.03.2021

Opgesteld door onafhankelijk notulist. Opmerkingen zijn separaat weergegeven in blauw.

Deelnemers

Kronos Solar: Laurent Estourgie, Roald Blijleven

Gemeente Doetinchem

Dorpsraad Wehl

Wijkraad Wehlse Broek

Energiecoöperatie Duurzaam Doetinchem

PvdA Doetinchem

Omwonenden (4)

Laurent Estourgie, projectmanager bij Kronos Solar, opent de vergadering om 19:30. De aanwezigen stellen zich kort voor.

1. Doel van de avond

Laurent vertelt dat deze bijeenkomst vooral een info-avond is. Er gaat worden gesproken over wat financiële participatie in het zonnepark betekent. Het is mogelijk om vragen te stellen. In de volgende gesprekken gaat er verder worden gepraat over hoe de financiële participatie er uit komt te zien, op basis van de wensen van de omwonenden.

2. Laatste stand van zaken Zonnepark Wehl

Laurent vertelt dat Kronos Solar een omgevingsvergunning voor het zonnepark heeft aangevraagd. Hier is gister door het college over gesproken. De volgende stap in het proces is behandeling van de vergunningsaanvraag door de beeldvormende raad. Dit gaat in april gebeuren. Daarna wordt er door de gemeenteraad een beslissing genomen. Dat besluit ligt 6 weken ter inzage op het gemeentehuis. In die periode kunnen er vragen en opmerkingen worden ingediend. Dan gaat de aanvraag nogmaals langs de beeldvormende raad en gemeenteraad.

Sinds 2019 is er met omwonenden gesproken over de inrichting van het zonnepark. Op basis van deze gesprekken is het zonnepark onder meer van 16 naar 13 hectare verkleind, is de locatie veranderd, is de groene omzoming vergroot en is een bosblok toegevoegd. In het landschappelijk plan is met allerlei zaken rekening gehouden, zoals de ecologische inpassing van het park en de impact van het park op de omwonenden. Hiervoor zijn diverse onderzoeken gedaan: naar de ecologie, archeologie, steenuilen en de bestemmingsplannen. Roald geeft aan dat op de website www.zonnepark-wehl.nl onder het kopje 'ontwerp' te zien is hoe het ontwerp door de tijd heen is veranderd.

Laurent legt aan de hand van een kaart van het gebied uit welke landschappelijke elementen aan het zonnepark zijn toegevoegd. Deze elementen zijn terug te vinden in de presentatie, op pagina 9.

3. Introductie financiële participatie

Laurent geeft aan dat Kronos Solar zich er van bewust is dat het zonnepark ook negatieve gevolgen heeft. Ter compensatie gaat de omgeving financieel kunnen participeren in het project. Over de verschillende vormen van financiële participatie gaat het vanavond.

Financiële participatie kan op veel verschillende manieren worden ingericht. Kronos Solar heeft geen voorkeur voor hoe dit gaat gebeuren. Er worden vanavond een aantal mogelijke vormen van financiële participatie voorgelegd. Aan de hand van lokale wensen gaat er een plan worden opgesteld. De uiteindelijke keuze en uitwerking van deze plannen is aan de omgeving. Kronos Solar zal zich aan die plannen committeren middels een intentieverklaring.

Met de gemeente is afgesproken dat een deel van de opbrengsten van het zonnepark terugvloeien naar de lokale omgeving. De financiële participatie wordt dan ook door de gemeente geborgd. Wanneer het park stroom levert, gaan de financiële participatietrajecten lopen. Afhankelijk van de vergunning en de subsidies, kan dit nog een aantal jaar duren. Dit betekent dat de omgeving de tijd heeft om plannen op te zetten. Een energiecoöperatie oprichten neemt bijvoorbeeld vaak enige jaren in beslag.

Vanuit de Wijkraad Wehlse Broek wordt gevraagd of de bouw van het zonnepark nog afhankelijk is van het krijgen van subsidies. Laurent legt uit dat het krijgen van SDE++ subsidie een voorwaarde is voor de bouw van het park. Als deze subsidie niet verstrekt wordt, kan er geen zonnepark worden gebouwd.

4. Mogelijkheden voor Financiële Participatie

Laurent vertelt dat er 3 manieren zijn waarop de financiële participatie kan worden ingericht: via lokale investeringen en financieel rendement, door middel van een lokale donatie, of op een alternatieve manier.

De eerste optie is investeren in het zonnepark. Dit is vergelijkbaar met het kopen van een aantal zonnepanelen. Het rendement van de stroom die de zonnepanelen leveren, is dan voor de investeerder. Dit levert het hoogste rendement op. Aangezien het een investering op voorhand is, zit er wel een risico aan vast. Dit risico is echter beperkt. De investeringen vinden sowieso pas plaats wanneer het zonnepark opgeleverd is. Zo lopen de investeerders geen constructie-risico.

Voor het zonnepark gaat een B.V. worden opgericht. Deze staat los van Kronos Solar. De omgeving wordt 50% van de aandelen in deze project-B.V. aangeboden. Dit is een maximum: er kan ook minder worden geïnvesteerd. Dit is afhankelijk van het aantal mensen dat wil investeren. Het aantal investeerders is onder andere afhankelijk van wie je toestaat te investeren: alleen mensen uit Wehl, of maak je de groep groter?

Vanuit de Dorpsraad Wehl wordt opgemerkt dat de gemeente verplicht heeft gesteld dat er minimaal 50% lokaal eigenaarschap moet komen. Laurent geeft aan dat de mogelijkheid wordt geboden om voor 50% eigenaar te worden. Mensen kunnen niet verplicht worden om te investeren.

Laurent vertelt dat investeren in het zonnepark meestal via een energiecoöperatie verloopt. De energiecoöperatie kan zelf beslissen onder welke voorwaarden mensen kunnen investeren. Wanneer het zonnepark stroom levert, wordt er geïnvesteerd. Op dat moment is duidelijk hoeveel stroom het zonnepark opbrengt. Er wordt een marktconform rendement over 25 jaar geboden. Aan de hand van welk rendement andere investeerders krijgen, wordt aan de omgeving een aanbod

gedaan. De omgeving kan dan tegen hetzelfde rendement instappen. Het rendement ligt momenteel tussen de 3,5 en 4%.

Er zijn twee vormen van investeren: via mede-eigenaarschap of door middel van obligaties of leningen.

Bij mede-eigenaarschap worden de winsten verdeeld. Als er meer zonne-uren zijn, is het rendement over dat jaar hoger. Maar wanneer er onverwacht kosten ontstaan, is de eigenaar daar ook verantwoordelijk voor. Er kleeft dus een risico aan. Een energiecoöperatie organiseert dit mede-eigenaarschap.

Vanuit de gemeente wordt gevraagd hoe de risico's worden afgedekt. Laurent vertelt dat er van alles wordt gedaan om de risico's te minimaliseren. Het terrein wordt beveiligd en de opbrengst van de zonnepanelen wordt gemonitord. De grootste risico's liggen in de eerste jaren van het zonnepark. Daarom is er met de bouwers van het zonnepark afgesproken dat zij garantie geven op het aantal MWh's dat het zonnepark levert. Als het zonnepark onvoldoende rendeert, compenseren zij hiervoor.

Laurent gaat op de website meer informatie over de risico's opnemen.

Aanvulling Kronos Solar:

- *De bouwer van het zonnepark kan de geproduceerde stroom uitgedrukt in MWh's niet garanderen, want dan zouden ze het aantal zonuren moeten garanderen. Ze geven een prestatiegarantie. Dit betekent dat ze de goede werking van het zonnepark garanderen. Gedurende de eerste twee jaren van het zonnepark wordt er extra gemonitord en worden aanpassingen gedaan aan het zonnepark indien nodig. Verder hebben veel producten die gebruikt worden in het zonnepark ook een productgarantie.*
- *In de FAQ sectie op de website worden vragen over het risico opgenomen.*

De tweede vorm van investeren is door middel van obligaties of leningen. Hierop wordt een vast rendement gegeven. Deze vorm van investeren kan via een energiecoöperatie, maar ook via een crowdfunding platform zoals zonnepanelendelen.nl. Het nadeel van crowdfunding is dat het moeilijker is om de investeringen lokaal te laten verlopen.

Aanvulling Kronos Solar:

- *Als crowdfunding via een energiecoöperatie loopt kan dit wel lokaal, maar op een algemeen platform als zonnepanelendelen.nl wordt eerst de lokale omgeving gevraagd, maar uiteindelijk heel Nederland.*

Een alternatief voor investeren is een donatie aan een lokale organisatie, fonds of stichting. Hier is in het verleden over gesproken. Via een donatie kan er geld worden besteed aan natuurversterking, of aan een ander lokaal doel zoals de schutterij of een voetbalvereniging. Ook is het mogelijk om andere energieprojecten in de omgeving te steunen. Het is aan de omwonenden om dit geld te besteden.

Het bedrag van deze donatie is volgens de NWEA (Nationale Wind Energie Associatie) norm. Dit is €0,40 per kWh MWh. De verwachte opbrengst hiervan is €4800 per jaar. Een alternatief is een eenmalig bedrag van €65.000 bij aanvang. Dit is het minimumbedrag, mogelijk wordt het iets meer.

Naast investeren of een donatie, zijn er alternatieve vormen van financiële participatie denkbaar. Bijvoorbeeld collectieve inkoop van zonnepanelen. Als mensen zonnepanelen op hun eigen dak willen hebben, kan er tegen scherpe tarieven worden ingekocht wanneer de zonnepanelen voor het zonnepark worden besteld. Dit is ook via een energiecoöperatie te regelen. Daarnaast zou er kunnen worden geïnvesteerd in lokale ondernemingen. Zo is er bijvoorbeeld gesproken over een schaapsherder. Andere suggesties vanuit de omgeving zijn mogelijk.

Aanvulling Kronos Solar:

- *Er wordt niet geïnvesteerd in lokale ondernemingen, maar deze kunnen betrokken worden bij de werkzaamheden (bouw en onderhoud).*

5. De rol van een lokale energiecoöperatie

Laurent vertelt dat een lokale energiecoöperatie lokale belangen voorop stelt. Een lokale energiecoöperatie kan lokale kennis inzetten en lokale voorkeuren uitwerken. Bij deze vergadering is de lokale energiecoöperatie uit Doetinchem aanwezig. Het is mogelijk om ook voor Wehl zo'n coöperatie op te zetten. De gemeente is bereid hier bij te helpen en er kan ondersteuning worden gekregen van Agem, een energiecoöperatie die zich richt op de Achterhoek.

De Wijkraad Wehlse Broek merkt op dat er meer plannen voor energieopwekking in de Wehlse Broeklanden zijn. Er wordt onder andere gesproken over een windpark. Het zou goed zijn om alle groene initiatieven in de omgeving aan elkaar te verbinden.

Vanuit de Wijkraad Wehlse Broek wordt gevraagd hoe de energiecoöperatie gaat werken. Laurent geeft aan dat er kan worden aangesloten bij een bestaande energiecoöperatie of dat er een eigen energiecoöperatie kan worden opgezet. Een eigen energiecoöperatie betekent wel dat er een aantal mensen in de omgeving zich hier actief voor moeten gaan inzetten.

Een omwonende vraagt of de direct omwonenden worden gecompenseerd als er een energiecoöperatie wordt opgericht. Laurent geeft aan dat dit een ingewikkeld punt is. Als heel Wehl kan investeren in het zonnepark, betekent dit dat mensen die aan de andere kant van het dorp wonen wel de vruchten van het zonnepark plukken, zonder zelf overlast te ervaren. Wel zou het mogelijk zijn om bijvoorbeeld af te spreken dat 0,5% van het rendement dat de energiecoöperatie ontvangt, in een omgevingsfonds wordt gestopt. Met dit omgevingsfonds zouden dingen voor de directe omgeving kunnen worden georganiseerd. Hier kan een energiecoöperatie over nadenken. Een ander nadeel van investeren is dat alleen mensen met vrij beschikbaar vermogen kunnen meedoen.

Vanuit de Energiecoöperatie Doetinchem wordt gevraagd of het mogelijk is om met de postcoderoosregeling te werken voor dit project. Dit is fiscaal aantrekkelijk. Laurent legt uit dat dit niet mogelijk is, aangezien het zonnepark al SDE++ subsidie gaat ontvangen.

Vanuit de PvdA Doetinchem wordt gevraagd of het mogelijk is om omwonenden korting te geven op obligaties ten opzichte van mensen die verderaf wonen. Laurent geeft aan dat dit mogelijk is. Om over dit soort dingen na te denken, zou lokaal een financiële werkgroep kunnen worden opgezet. Zij kunnen een plan maken voor compensatie van de direct omwonenden. Een energiecoöperatie kan hierover afspraken vastleggen. Het is bijvoorbeeld ook mogelijk om omwonenden een hoger rendement te geven. Er zijn allerlei vormen van compensatie denkbaar.

Vanuit de Wijkraad Wehlse Broek wordt gevraagd hoe andere projecten van Kronos Solar dit hebben aangepakt. Laurent vertelt dat de meeste omwonenden kiezen voor een donatie. In Zwolle heeft men een coöperatie opgericht, maar daar lag het zonnepark verder weg van de bewoning.

Vanuit de Gemeente Doetinchem wordt aangegeven dat zij in gesprek zijn met Agem hoe ze een lokale energiecoöperatie kunnen ondersteunen. Het viel hen op dat een donatie een looptijd van 15 jaar heeft, terwijl investeringen een looptijd van 25 hebben. Laurent geeft aan dat dit te maken heeft met het feit dat de SDE++ subsidie een looptijd van 15 jaar heeft. Bij mede-eigenaarschap profiteer je mee zolang het zonnepark er staat.

Vanuit de Gemeente Doetinchem wordt gevraagd of een energiecoöperatie financiering kan krijgen van de bank. Dit is mogelijk.

Vanuit de omwonenden wordt gevraagd welk type investeerders in dit soort projecten stappen. Laurent geeft aan dat dit vaak institutionele beleggers zoals pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen zijn, die op zoek zijn naar investeringen in infrastructurele projecten. Er wordt gevraagd of zij genoeg nemen met een rendement van 3 á 4 procent. Dat is het geval.

Vanuit de Wijkraad Wehlse Broek wordt gevraagd of de gemeente heeft nagedacht over een energiecoöperatie voor het gehele gebied, aangezien er meerdere energieprojecten lopen. Vanuit de gemeente wordt aangegeven dat dit niet het geval is. Dit project en het windpark bevinden zich in heel andere fases. Met Agem wordt in eerste instantie gekeken hoe de omgeving bij dit project betrokken kan worden. De omwonenden zijn hierbij aan zet. Er zou eventueel in de toekomst kunnen worden gekeken of andere projecten kunnen aanhaken. Laurent geeft aan dat het mogelijk is om een energiecoöperatie te verbinden aan meerdere projecten.

Vanuit de Wijkraad Wehlse Broek wordt gevraagd of het TenneT geld beschikbaar is om in te zetten voor dit project. De vertegenwoordiger van de gemeente weet daar niks over. Er gaat intern navraag gedaan worden.

6. Business case

Laurent vertelt dat er momenteel een globaal beeld kan worden gegeven van de businesscase. Er is echter nog veel onduidelijk. De kosten voor zonnepanelen dalen, en het is nog niet zeker hoeveel subsidie er zal worden verstrekt. Ook het aantal zonuren is onzeker en kan over de tijd veranderen. Daarnaast zijn er mogelijk onverwachte kosten, al is het risico hierop minimaal.

Het rendement hangt af van de businesscase, maar zal in ieder geval marktconform zijn.

Aanvulling Kronos Solar:

- *Als er gekozen wordt voor investeren zal Kronos Solar voordat het zonnepark functioneel is een aanbod doen aan de omgeving tegen welke prijs de aandelen van de project B.V. kunnen worden gekocht. Het rendement van deze investering zal zoals aangegeven marktconform zijn en ligt momenteel tussen de 3,5% en 4%.*

De inkomsten zijn afhankelijk van de hoeveelheid subsidie. Het SDE systeem is in 2020 op de schop gegaan. Voor dit project kan er op z'n vroegst in ~~november~~ september subsidie worden aangevraagd. Het is nu niet bekend hoe veel subsidie er zal worden verstrekt. Wel is het zo dat de subsidiebedragen jaarlijks dalen.

Vanuit de Wijkraad Wehlse Broek wordt gevraagd of het project van de baan is als in november september de subsidie wordt afgewezen. Laurent geeft aan dat het mogelijk is om nog een keer een aanvraag te doen. Dit zou een jaar later weer kunnen. De subsidie zal dan lager zijn, waardoor het rendement ook lager is. Het is mogelijk dat het dan niet langer rendabel is om het zonnepark aan te leggen.

De uitgaven bestaan uit de kosten voor onderconstructies, kosten voor de zonnepanelen, kosten voor de netaansluiting, kosten voor de ruimtelijke inpassing (groen) en lopende kosten. De kosten voor de onderconstructies zijn pas duidelijk als het ontwerp klaar is. De kosten voor de zonnepanelen zijn onzeker. De prijzen van zonnepanelen dalen, maar niet zo hard als in het verleden. Voor de netaansluiting is een offerte bij Liander opgevraagd, maar deze is nog niet binnen.

Aanvulling Kronos Solar:

- *De bouwer van het zonnepark zal bij aanvang van de bouw de exacte handelsprijzen voor bijvoorbeeld metaal, kabels of zonnepanelen bepalen en kan dan pas een definitief kostenplaatje opstellen.*

Voor de lopende kosten gaat een beheerplan worden opgesteld. Er wordt door de zonnepark-B.V. op een derdenrekening geld opgebouwd voor de verwijdering van het zonnepark na 25 jaar.

Op pagina 24 van de presentatie is een berekening uit de losse pols bijgevoegd die een indicatie geeft van de te verwachten ~~kosten en baten~~ investering.

In deze berekening wordt het rendabel om een investering vanuit de omgeving te organiseren vanaf 10% lokaal eigenaarschap.

Vanuit de Wijkraad Wehlse Broek wordt opgemerkt dat het voor de gemeente relatief eenvoudig is om tegen een laag tarief te lenen. Zou dat voor dit project mogelijk zijn? Vanuit de PvdA Doetinchem wordt aangegeven dat zij dit idee hebben geopperd in de raad. Daar werd er wat lacherig over gedaan. De gemeente heeft slechte ervaringen met investeringen in bouwgrond die niet verkocht werd. De PvdA vindt het het onderzoeken waard, maar het blijft speculeren met gemeenschapsgeld.

Vanuit de omwonenden wordt gevraagd of het mogelijk is om gekochte obligaties terug te verkopen. Laurent geeft aan dat dit via de energiecoöperatie loopt. Zij kunnen hierover zelf regels opstellen.

7. Vragen en opmerkingen

Aangezien er veel vragen tussendoor zijn gesteld, is dit punt niet apart behandeld.

8. Vervolgafspraken

Laurent vertelt dat van deze bespreking een verslag wordt gemaakt. Deze wordt gedeeld met de aanwezigen en andere omwonenden. Ook wordt het verslag op de website gepubliceerd, samen met een vragen-en-antwoorden-sectie.

Voor het vervolg is het belangrijk dat de omwonenden na gaan denken over wat hun wensen zijn. Hier is de tijd voor. De volgende stap zou zijn om een voorstel voor de financiële participatie te

maken. Als de omwonenden zich kunnen vinden in het plan, gaat er met de gemeente verder worden overlegd.

Laurent geeft aan dat Kronos Solar deze plannen niet gaat uitvoeren. Zij halen alleen de interesse op. Het meest logische zou zijn als een aantal geïnteresseerden in de omgeving de zaak oppakken. Zij kunnen een werkgroep vormen en met een voorstel komen voor de donatie, een energiecoöperatie of een ander plan. Kronos Solar kan dit ondersteunen, maar de omgeving is nu zelf aan zet.

Aanvulling Kronos Solar:

- *Kronos Solar geeft de omgeving aan welke mogelijkheden er zijn voor de inrichting van de financiële participatie en committeert zich daar ook aan. De keuze van de invulling is echter aan de omgeving. Bijvoorbeeld de vraag welk doel (indien daarvoor wordt gekozen) éénmalig of jaarlijks een donatie mag ontvangen. Dat dient lokaal te worden bepaald. Financiële participatie is van en voor de omgeving en niet van Kronos Solar.*

In de volgende bijeenkomst gaat worden besproken wat de wensen uit de omgeving zijn. Daarna kan er een werkgroep worden opgestart die de plannen gaat uitvoeren.

Vanuit de gemeente wordt aangegeven dat de presentatie prima is georganiseerd, maar dat de opkomst niet heel hoog is. Hij zou het prettig vinden als er een werkgroep ontstaat. Hij kan zich ook voorstellen dat een werkgroep dit niet allemaal alleen kan organiseren. In dat geval zou Agem een goede partij zijn om er bij te betrekken.

Er wordt gevraagd hoe er tot een besluit gaat worden gekomen. Laurent vertelt dat bij de meeste projecten zich een aantal mensen over de besteding van het geld ontfermen. Een eerste mogelijkheid zou zijn om aan de omwonenden te vragen of zij bereid zouden zijn om te investeren in het zonnepark. Dan wordt duidelijk of er animo is voor een energiecoöperatie, of dat men liever een donatie wil.

Aanvulling Kronos Solar:

- *Door omwonenden van het zonnepark is in het verleden meermaals de wens uitgesproken voor een Omgevingsfonds.*

De vertegenwoordiger van de gemeente heeft behoefte aan een tussenstap, waarin mensen uit de omgeving meedenken over de keuze. Laurent zou dit ook prettig vinden. Hij vertelt dat op een andere locatie een werkgroep een enquête aan het opzetten is om te peilen wat de omwonenden willen. Het is belangrijk dat de omwonenden zeggenschap krijgen over de financiën. Het zou mooi zijn als ook de Wijkraad en andere lokale partijen het initiatief ondersteunen.

Vanuit de Wijkraad Wehlse Broek wordt opgemerkt dat een donatie van ongeveer €5000 per jaar niet heel veel zoden aan de dijk zet. De vraag is of iemand bereid is om voor dat bedrag iets structureels te organiseren. Daarom wordt ervoor gepleit het windmolenpark bij deze plannen te betrekken. Op die manier komen er substantiële bedragen beschikbaar waar de omgeving echt iets mee kan doen. Ook wordt er opgemerkt dat het proces erg snel gaat. In april ligt het voorstel al bij de beeldvormende raad. Het zou goed zijn als de beeldvormende raad nadenkt over hoe de omgeving structureel betrokken kan worden.

Laurent geeft aan dat het zonnepark een ruimtelijke vraag is. Na de aanvraag heeft de gemeente geen zeggenschap meer over het proces. Daarom wil Kronos Solar ook een intentieverklaring. De gemeente mag formeel geen beslissing nemen over hoe het participatieproces is verlopen. De raad kan alleen een besluit over de ruimtelijke ordening nemen. De gesprekken over de financiële participatie zijn nu al opgestart omdat het beter is om vroeg in het traject al na te gaan denken over de wensen van de omgeving.

Aanvulling Kronos Solar:

- *Bovenstaande is niet helemaal juist. Participatie (proces- en financieel) zijn in het gemeentelijk beleid opgenomen. Het wordt dus wel meegewogen in de beslissing van de gemeenteraad, maar wel als onderdeel van de ruimtelijke vraag.*

Vanuit de PvdA Doetinchem wordt opgemerkt dat de raad inderdaad weinig invloed kan uitoefenen omdat er kaderafspraken zijn gemaakt. De raad kan wel monitoren hoe het proces verloopt en signaleren wanneer er dingen mis gaan. Omdat er signalen waren dat het proces niet goed verliep, is er nu bij deze vergadering aangeschoven.

Laurent sluit de vergadering om 21:30 en bedankt de aanwezigen voor hun inbreng. Mochten er vragen of opmerkingen zijn, kan men bij Kronos Solar terecht. De omgeving gaat op de hoogte worden gebracht van de verslaglegging en de datum van de volgende bijeenkomst.